

Borlänge grund- och gymnasieskola

Riktlinjer för

Studiehandledning på modersmålet

BORLÄNGE

Innehåll

Vad är studiehandledning?	3
Studiehandledning ur ett interkulturellt perspektiv	3
Studiehandledning möjliggör	4
Planering	4
Möjliga arbetsmodeller	5
Studiehandledarens roll	5
Lärares roll	5
Rektorns roll	5
Framgångsfaktorer för effektiv studiehandledning	6
Referenser	6
Länktips	6

Vad är studiehandledning?

Det ligger i skolans uppdrag att organisera undervisningen för elever med ett annat modersmål så att de ges förutsättningar att utveckla kunskaper i skolans alla ämnen samtidigt som de lär sig det svenska språket. Ett sätt att tillgodose det behovet kan vara att ge eleven studiehandledning på modersmålet. (Skolverket 2015, s12)

En elev skall få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. (5 kap. 4 § skolförordningen respektive 9 kap. 9 § gymnasieförordningen)

Syftet med studiehandledning på modersmålet eller elevens starkaste språk är att använda språket som ett redskap i kunskapsutvecklingen i olika ämnen.

Studiehandledning:

- stödjer elevernas utbildning i olika ämnen
- stimulerar elevernas språkutveckling
- ges på modersmål eller tidigare undervisningsspråk
- ges till elever som inte helt kan följa undervisningen i klassen
- utvecklar elevernas studieteknik

Studiehandledning riktar sig till elever som inte klarar av att följa undervisningen på svenska och om hon eller han riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen.

Studiehandledning ur ett interkulturellt perspektiv

I studiehandledningen behandlas det aktuella ämnet ur ett interkulturellt perspektiv genom att studiehandledaren tillsammans med eleven identifierar sådana delar av ämnet där kulturella faktorer har betydelse för elevens fortsatta lärande (Skolverket 2015, s.30).

Studiehandledaren är en viktig länk mellan elevens tidigare kunskaper och erfarenheter av skolan och den undervisning och skolkultur som eleven möter i Sverige. Studiehandledaren kan vara en viktig resurs i kontakten med vårdnadshavare.

Studiehandledning möjliggör

- att eleven får kunskaper och begrepp i olika ämnen
- att eleven lär sig ord och begrepp på flera språk
- att eleven lär sig studieteknik
- att eleven utvecklar både modersmål eller tidigare skolspråk och svenska
- att eleven kan inkluderas i den ordinarie klassen
- att eleven ökar sin målpuppfyllelse

Planering

För att studiehandledningen skall fungera krävs det att studiehandledare och undervisande lärare samarbetar med planering, bedömning, utvärdering och uppföljning.

Lärargruppen:

- Klasslärare/mentor
- Ämneslärare
- Studiehandledare
- Lärare i svenska som andra språk
- Specialpedagog/speciallärare vid behov

Studiehandledaren bör få tillgång till allt relevant undervisningsmaterial i god tid och ta del av pedagogisk dokumentation för att studiehandledningen skall ge bästa resultat. Terminsplanering, veckoplanering samt en plan för alla prov är att föredra. Det är viktigt att alla parter deltar vid utvärderingen. Det är även viktigt att elevens vårdnadshavare blir delaktiga i arbetet.

Möjliga arbetsmodeller

Modellen för hur och när eleven ska få studiehandledning måste individualiseras, anpassas efter undervisningsinnehållet samt elevens behov och förutsättningar.

Före lektionen - tillsammans med studiehandledare bygga upp förförståelse för ämnet samt lära sig centrala ord och begrepp.

Under lektionen - studiehandledaren finns med för att kunna stötta eleven, antingen i klassrummet eller vid behov vid sidan av klassrummet.

Efter lektionen - en möjlighet till repetition samt tillfälle att befästa olika ämnesbegrepp.

Alla modeller kan kombineras

Alla modeller kan kombineras för en elev under olika perioder, alltefterstom elevens språk och kunskaper utvecklas. Möjliga arbetsmodeller är:

- Förförståelse
- Handledning
- Bearbetning
- Repetition
- Studieteknik
- Utvärdering
- Kontroll

Roller och ansvar

Studiehandledare	Lärare	Rektor
Vara väl insatt i det aktuella ämnets kurs- eller ämnesplan.	Uppmärksamma att eleven har behov av studiehandledning enligt de rutiner som finns på skolan samt meddela rektor.	Fatta beslut om studiehandledning och ansvara för att det blir registrerat.
Handleda eleven.	Samverka med studiehandledaren och delge sina planeringar.	Tydligt synliggöra syfte och mål med studiehandledning.
Ta reda på elevens förkunskaper i ämnet.	Berätta för studiehandledaren i vilket ämne/område behovet finns.	Ansvara för att det finns rutiner på skolan.
För eleven berätta, förklara, sammanfatta och återkoppla till tidigare kunskaper.	Synliggöra för studiehandledaren vilka ord och begrepp som är centrala inom aktuellt arbetsområde.	Möjliggöra samverkan mellan lärare och studiehandledare.
Behärska centrala ord och begrepp på både modersmål och svenska.	Utvärdera studiehandledningen tillsammans med studiehandledaren.	Se till att alla elever som har behov av studiehandledning får det.
Informera, vägleda och hjälpa eleven tills det inte längre finns behov.		

Framgångsfaktorer för effektiv studiehandledning

Skolor som kommit långt i arbetet med att organisera och genomföra studiehandledning på modersmålet kännetecknas ofta av följande framgångsfaktorer:

- att den föregås av en bedömning av elevens språk- och ämneskunskaper,
- att insatserna anpassas efter elevernas förutsättningar och behov,
- att skolan har kompetens om flerspråkighet,
- att studiehandledaren och elevens lärare samverkar, och
- att undervisningen ges växelvis på elevens modersmål och på svenska, för att eleven ska utveckla verktyg för sitt eget lärande.

(Skolverket 2015, s. 36)

Referenser

Gymnasieförordningen (SFS 2010:2039)

Skolförordningen (SFS 2011:185)

Skolverket (2015) *Studiehandledning på modersmålet: Att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever*. Stockholm: Skolverket

Länktips

Nationellt centrum för svenska som andra språk: Flerspråkighet, språkutveckling och modersmål.
<http://www.andrasprak.su.se/>

Skolverket, Studiehandledning på elevernas modersmål
<http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nyanlandas-larande/studiehandledning-1.205961>

Skolverket, Nyanlända elevers skolgång
<http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nyanlandas-larande>